

Tyresö kommun i världen - en omvärldsbeskrivning inför budget 2011

1. Befolkningsutveckling

Antalet barn i förskolan fortsätter att minska de kommande åren enligt kommunens befolkningsprognos från 2009. Orsaken till minskningen är att inflyttningen till kommunen minskade 2008. Antalet barn som går från förskola till förskoleklass och grundskola är något större än antalet barn som börjar i förskolan 2010.

Antalet elever i kategorin förskoleklass till skolår 5 antas förändras marginellt de kommande åren medan elevunderlaget i skolår 6 till 9 bedöms fortsätta minska med cirka 70 barn det närmaste året. Minskningen i de högre åldrarna fortsätter enligt prognosen till läsåret 2012/2013 då nivån stabiliseras, för att öka ett par år senare. Dessa trender följer rikets utveckling i de olika årskullarna.

Det fria skolvalet har inneburit att antalet Tyresöelever som sökt till friskolor har ökat de tre senaste åren, både i antal och i procent av totalt antal elever folkbokförda i Tyresö. En orsak till ökningen är utbyggnaden av Brevik skola från 2007. Under 2011 blir utbyggnaden av Brevik klar vilket, allt annat lika, borde leda till en stabilisering av antalet elever som väljer friskolor. Antalet elever i friskolor påverkar ekonomin då momskompensation på sex procent och administrationspåslag om tre procent utgår utöver skolpengen.

2. Nationell styrning

Ett förslag till ny skollag har presenterats. Om beslut fattas enligt planerna kommer den nya skollagen att gälla från den 1/7 2011. Skollagen ska gälla för alla skolformer från förskola till vuxenutbildning och lagen ersätter flera tidigare lagar och förordningar. Även för läroplaner och kursplaner finns nya förslag inför 2011 och kommande år, vilket innebär stora förändringar i verksamheternas förutsättningar.

Grundskola

Några exempel på nyheter i skollagsförslaget som rör grundskolan:

- Möjligheterna till antagning till profilklasser i grundskolan med hjälp av färdighetsprov ökar, men villkoren är ännu oklara.
- Elever i grundskolan får rätt till prövning av slutbetyg.
- Alla elever i grundskolan ska ha tillgång till elevhälsa med läkare, skolsköterska, psykolog och kurator samt specialpedagogisk kompetens.
- Kraven på utredning av grundskoleelevers stödbehov ökar och elevens rätt lyfts fram. Stödbehov ska anmälas till rektor och utredas i samråd med elevhälsan. Åtgärdsprogram beslutas av rektor och beslutet kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Rätten att överklaga gäller även beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram.
- Om elev i grundskolan gör sig skyldig till upprepade förseelser, fortsatt olämpligt uppträdande trots tillsägelser eller till allvarigare förseelse, får rektor efter utredning besluta om skriftlig varning till eleven. Rektor får även besluta om avstängning av elev (helt eller delvis) om det är nödvändigt med hänsyn till andra elevers trygghet och studiero och eleven erbjuds kompensation. Avstängningen gäller under den tid som krävs för skyndsamt utredning av andra åtgärder, dock högst en vecka och inte mer än två gånger per kalenderår.
- Vårdnadshavare till elev i grundskolan ska informeras om ogiltig frånvaro samma dag.
- Hemkommunen ansvarar för att elever som inte går i den egna skolverksamheten får föreskriven utbildning. Fristående huvudman ska informera hemkommunen om elever som börjar, slutar eller är ogiltigt frånvarande ”i betydande utsträckning”.

Höstterminen 2011 införs ny läroplan inklusive kursplaner för grundskolans samtliga ämnen. Kursplanerna får en ny form, där den nuvarande uppdelningen i mål att sträva mot och mål att uppnå tas bort. Kunskapskrav för skolår 3 och 6 formuleras för varje ämne, förutom målen med ämnet som ska ha uppnåtts till skolår 9. En ny komponent är att kursplanen beskriver det centrala innehållet i ämnet för skolår 1-3, 4-6 respektive 7-9. Elevernas kunskaper kommer att testas med hjälp av nationella prov i flera ämnen i skolår 3, 6 och 9.

Den nya läroplanens form med mål och innehåll i varje ämne för skolår 1-3, 4-6 och 7-9 innebär en återgång till den tidigare uppdelningen i låg-, mellan- och högstadium. (Stadieindelningen speglas även i den nya läroplanen, se avsnitt nedan.) Tyresös grundskolor arbetar idag (med undantag av Strandskolan, Tyresö skola och Kumla skola) med antingen skolår f-5 eller skolår 6-9. Vilka konsekvenser en ny uppdelning i styrdokumentet får för denna indelning utreds för närvarande av förvaltningen.

Samtidigt med läroplan och kursplaner införs ett nytt betygssystem i grundskolan. Det föreslagna systemet har sex betygssteg, A-F, där betygen A-E är godkända. Betyget F sätts då en elev inte uppnått godkänt resultat. Om underlag för betyg saknas sätts inget betyg alls i ämnet. Betyg ska sättas från skolår 6.

Förskola och barnomsorg

Några exempel på nyheter i skollagsförslaget som rör förskola och barnomsorg:

- Utvecklingssamtal ska genomföras i förskolan två gånger per år. Förskollärare är ansvarig (men inte nödvändigtvis genomförare).
- Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål får utveckla både svenskan och sitt modersmål.
- Det nya begreppet pedagogisk verksamhet införs som ett samlingsbegrepp för verksamheter utöver förskola, fritidshem, grundskola och särskola. Begreppet innefattar familjedaghem och öppen förskola, men även nya verksamhetsformer som flerfamiljssystem.
- Förskola, förskoleklass och skolbarnomsorg ska kunna bedrivas på entreprenad.

Ett förslag till reviderad läroplan för förskolan har presenterats av Skolverket. Datum för beslut finns ännu inte. Förslaget innehåller bland annat ökade krav på lärandet i förskolan och en betoning av förskollärarens roll och ansvar i verksamheten.

Särskola

Även den obligatoriska särskolan kommer att få nya kursplaner, där mer fokus än tidigare läggs på utveckling och uppföljning av elevens kunskaper, och mindre på omsorgsdelen av uppdraget. Det är ännu oklart om några nationella utbildningsinsatser kommer att erbjudas för särskolans personal.

Skolhälsovården

Ny lag om vaccination av flickor mot livmoderhalscancer gäller från 2010. Detta innebär en kraftig ökning av antalet vaccinationer inom skolhälsovården. Vaccinet kommer att ges i årskurs 5 i form av 3 vaccinationer per flicka som ges vid tre tillfällen under ett läsår. Landstinget upphandlar vaccinet, en upphandling som ska avslutas i mars 2010. Ett statsbidrag motsvarande två kronor per invånare delas ut till kommunerna som kompensation för de ökade arbetskostnaderna. En årgång flickor motsvarar 250-300 elever, det vill säga minst 750 vaccinationer med tre sprutor per flicka och det måste alltid finnas två sjuksköterskor närvarande vid vaccination.

Dessutom förändras vaccinationsprogrammet för de barn som är födda 2002 och senare. Vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund ska från och med hösten 2010 ges i skolår 2, i stället för som tidigare i skolår 6. Under en övergångsperiod från hösten 2010 fram till hösten 2013 kommer skolhälsovården därför att vaccinera både årskurs 2 och 6 (till dess höstens 2:or nått skolår 6). En extra årgång att vaccinera innebär knappt 600 elever mer än tidigare. Priset för inköp av vaccin är 70 kronor per dos, och därtill kommer arbetskostnaden med dubbel bemanning vid vaccination.

Huvudmannens roll

Nya styrdokument innebär stora krav på kompetensutveckling av personalen. All personal måste ges möjlighet att så snart beslut fattats sätta sig in i de nya mål och riktlinjer som ska styra verksamheten. Skolverket har ansvar för att organisera implementering, och har nyligen presenterat en PM med planering för arbetet, men kommunala insatser och tid för personalens kompetensutveckling kommer att krävas. Beträffande särskolans implementering av nya kursplaner har Skolverket inte aviserat att man kommer att genomföra några nationella utbildningsinsatser.

Skollagsförslaget innebär dessutom vissa konkreta förändringar i kommunens roll som huvudman, exempelvis:

- Skolinspektionens tillsynsmöjligheter ökar på flera områden, och myndigheten får möjlighet att besluta om åtgärder för rättelse vid brister i kommunal verksamhet. Åtgärderna ska ske på kommunens bekostnad.
- Öppningen i lagtexten för nya former av pedagogisk verksamhet, samt rätten att driva barnomsorg på entreprenad kan förändra kommunens resursfördelningssystem och förutsättningarna för den lokala tillsynen inom barnomsorgen.
- Skolplan och kvalitetsredovisning inte längre obligatoriska dokument. Däremot ska alla enheter och huvudmän ha ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som innefattar planering, uppföljning och utvärdering med koppling till de nationella målen.
- Verksamheterna ska även ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål och synpunkter, vilket innebär att formerna för hantering av synpunkter och klagomål inom skolverksamheterna måste ses över. Ett arbete med detta pågår på förvaltningen i samverkan med utvecklingsförvaltningen.

3. Elevers behov av stöd

Kostnaderna för barn i behov av särskilt stöd har ökat under de senaste åren. Särskilt stor är kostnadsökningen för externa placeringar av barn i behov av stöd, som har ökat med 25 procent under perioden 2007-2009. Det är dock inte antalet externt placerade elever som ökat, antalet har tvärtom minskat något (-7 %) under perioden. Sannolikt beror de ökade kostnaderna för köpta platser på

att vissa resursfriskolor ökat priserna, skolor som i några fall är inriktade på mycket specifika behov och behandlingsformer. Hur kommunen ska möta detta, och i möjligaste mån tillgodose familjernas behov på hemmaplan, är en viktig fråga att utreda och utveckla framöver. Detta har inte bara betydelse för kostnaderna utan framför allt för eleverna, som i vissa fall har mycket långa skolresor idag.

I kommunens egna smågrupper är utvecklingen av kostnader och antal placeringar den motsatta mot ovanstående. Fler elever tas emot i kommunövergripande smågrupper för barn i behov av stöd idag än tidigare och kostnaden per elev minskar. Något samarbete mellan kommuner, exempelvis på Södertörn, finns inte idag, men det kan vara en väg att utreda närmare framöver.

Ett särskilt stödbehov har de nyanlända elever som kommunerna tar emot från andra länder. Sedan ett par år tillbaka finns nationella riktlinjer som beskriver vilka krav kommuner och skolor ska leva upp till i sitt mottagande. Nu finns ett behov av att göra kraven kända och öka kunskaperna hos all den personal som medverkar till att ta emot och integrera de nyanlända eleverna i den svenska skolan. Tyresö kommun kommer under de närmaste åren att ta emot fler ensamkommande flyktingbarn, vilket väcker särskilda frågor om mottagande och integrering. En uppföljning av arbetet i med direktintegrering av nyanlända elever i Tyresö kommun pågår. Därutöver kan frågor om resursfördelning, var ensamkommande barn ska placeras samt hur skolan ska hantera barn som lever med utvisningshot behöva diskuteras.

4. Elevers resultat och forskning kring orsaker

Allt större fokus sätts på resultatmätning och jämförelser, såväl lokalt som nationellt och internationellt, och debatten kring resultaten har varit intensiv under flera år. Sedan den nu gällande läroplanen, LPO94, infördes har resultaten i svensk grundskola försämrats i internationella jämförelser, från att vara mycket goda i mitten av 1990-talet. Försämringen gäller särskilt i ämnena matematik och naturvetenskap, men även i läsförståelse. Förutom en generell nedåtgående trend kan man se en ökad spridning av resultat mellan skolor och elevgrupper.

Samtidigt som antalet jämförelser ökar, ökar även kunskapen om vad som påverkar elevernas resultat, kunskaper som bland annat sammanfattats i Skolverkets rapport ”Vad påverkar resultaten i svensk grundskola” (september 2009). Skolverket beskriver följande faktorer som betydelsefulla:

- Socioekonomiska faktorer såsom föräldrarnas utbildningsnivå, yrke, kulturella kapital och familjens inkomst, liksom föräldrarnas förväntningar på barnens skolresultat.
- Kamrateffekter, en elevs resultat påverkas av kamraternas prestationsnivå.
- Lärarnas förväntningar på eleverna.
- Lärarens ämnesdidaktiska kunskaper, det vill säga lärarens förmåga att undervisa varierat, snarare än enbart ämneskunskaper.
- Resurser i form av klasstorlek och lärartäthet uppvisar endast svaga generella effekter på resultaten som helhet. Däremot är dessa resurser viktigare för yngre elever samt för elever med sämre studieförutsättningar och svagt stöd hemifrån.

Den ökade boendesegregationen och i viss mån friskolereformerna har bidragit till att ”skolornas elevsammansättning har blivit alltmer homogen och skillnaderna mellan skolor och mellan olika elevgrupper när det gäller elevernas resultat har blivit större”, skriver Skolverket i rapporten. Dessa faktorer har bidragit till att förstärka effekten av föräldrars utbildningsnivå, kamrateffekter och förväntningar på elevernas resultat

Debatten kring resultaten har delvis handlat om vilka kunskaper det är som mäts i de internationella jämförelserna, inte minst i OECD:s PISA-mätningar, och det är därför värt att notera arbetet inom projektet New Millenium Learners vid CERI inom OECD. I projektet studeras ungdomsgenerationens föreställningar om skola och lärande, deras vanor och deras tankar om nya arbetssätt. En slutsats är att elevernas datorvana är en avgörande faktor för deras resultat, men att det framför allt är datoranvändningen i hemmet som gör skillnad. Det är huvudsakligen utanför skolan som den viktiga förmågan att ”använda tekniken för sina egna syften” förvärvas, enligt New Millennium Learners. Slutsatserna av projektets arbete kommer att ligga till grund för nästa generation PISA-utvärderingar, som mer kommer att inriktas mot det OECD:s

forskare kallar för det ”21:a århundradets kompetenser”, såsom problemlösning, kritisk värdering av fakta och arbete i grupp.

5. Verksamheternas innehåll och metoder

Styrdokument och forskningsresultat medverkar båda till att förskjuta innehållet i verksamhet och undervisning, samt att utveckla metoderna. Nedan följer en beskrivning av några resultat och trender som är nödvändiga att förhålla sig till under de kommande åren.

Grundskola

I Skolverkets rapport ”Vad påverkar resultaten i svensk grundskola” (september 2009) diskuteras inte bara bakomliggande orsaker till elevernas resultat, utan även hur några av de metoder som varit vanligt förekommande påverkar resultaten. Skolverket konstaterar att begreppet **individualisering** i undervisningen kan tolkas på flera sätt. Individualisering i bemärkelsen individanpassning av undervisningen, så att metoder och stöd anpassas till den enskilda elevens förutsättningar och behov, påverkar resultaten positivt. Dock har arbetet med individualisering ibland inneburit att ansvar förskjutits från lärare till elev och från skola till hem, vilket har en negativ och segregrande effekt på resultaten.

Skolverket menar också att differentiering och nivågruppering som organisatorisk lösning för elever med behov av särskilt stöd har ökat. Detta leder enligt rapporten till alltmer homogena grupper, och forskning visar att sådana lösningar generellt inte påverkar elevernas resultat positivt. Tvärtom uppstår stigmatiserande effekter som kan vara negativa för elevernas självbild och motivation. I rapporten framhålls vikten av att tillfälliga åtgärder med kontinuerlig uppföljning.

I den nya läroplanen för grundskolan kommer begreppet **digital kompetens** att betonas. IKT, informations- och kommunikationsteknologi, blir ett alltmer självklart verktyg i såväl lärande som arbetsliv. Som beskrivits ovan har också bland annat OECD:s forskning visat på att ett medvetet användande av IKT leder till högre resultat. En stor utmaning för skolan är att anamma och utveckla elevernas kunskap på ett område där de ofta ligger långt före personalen.

I Tyresö har skolorna investerat i ett stort antal active boards (digitala skrivtavlor) och investeringarna fortsätter. Satsningen på PIM (Praktisk IT- och Mediekompetens) kommer att innebära att all pedagogisk personal erbjuds utbildning under de närmaste tre åren. Sedan är det viktigt att ny kunskap och teknik når ut i klassrummen och kommer eleverna till del. En utmaning är att hitta bra och relevant programvara, så att skrivtavlor och datorer används på ett sätt som utvecklar undervisningen.

Allt fler skolor och kommuner i landet arbetar idag med en-till-en-lösningar, det vill säga en dator till varje elev, vilket ställer ytterligare krav på att anpassa undervisningsmetoderna. En genomgång av de senaste årens investeringar visar inte någon entydig ökning av IKT-inköpen. Det verkar snarare som att investeringarna sker när skolan har medel över. En slutsats av detta kan vara att större övergripande satsningar måste ske med centralt stöd för att komma alla till del.

Ytterligare en faktor att ta hänsyn till i en situation där allt större del av utbildning, informationsöverföring och kommunikation sker digitalt, är att även kraven på informationssäkerhet ökar. Trådlösa nätverk och öppna IKT-lösningar får inte innebära att elevers trygghet eller integritet riskeras, samtidigt som rädsla för missbruk inte får stå i vägen för en positiv utveckling.

Begreppet **entreprenöriellt lärande** (eller entreprenörskap, kreativt lärande, företagsamt lärande och andra liknande begrepp som beskriver samma tankesätt) handlar om att ta fram och utveckla elevernas inneboende nyfikenhet, initiativförmåga och självförtroende redan från tidiga åldrar. Skolverket har 2009 fått i uppdrag av regeringen att stimulera arbetet kring entreprenörskap i skolan. Entreprenörskap ska enligt den nationella strategin löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet, och därmed även skrivas in i de nya kursplanerna.

Entreprenöriellt lärande handlar om att träna elever i att finna sina personliga drivkrafter och kunskaper och utveckla dem, så att de rustas för dagens och framtidens ombytliga arbetsmarknad. De förmågor som tränas och lyfts fram rimmar väl med slutsatserna inom OECD:s forskning kring New Millennium Learners. I en föränderlig värld vet vi inte vilka nya yrken som kommer att

finnas om 10-20 år, och inte hur vi ska utbilda för dem. Entreprenöriellt lärande ger eleverna verktyg att ta sig an framtiden med gott självförtroende och utrustade med de verktyg som marknaden efterfrågar. Ett entreprenöriellt arbetssätt i skolan rimmar även väl med målsättningen att öka samverkan med näringsliv och närsamhälle, liksom med Allmänna råd om studie- och yrkesvägledning och debatt som SYV:s (studie- och yrkesvägledare) nya roll i skolan.

Skolans uppdrag i **klimatfrågor** beskrivs idag dels i övergripande mål i läroplanen, dels i kursplanemål inom ett flertal ämnen (framför allt inom de samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga ämnena samt i hem- och konsumentkunskap). Området kommer att ha en fortsatt viktig plats i de nya styrdokumenterna, både som ett övergripande läroplansuppdrag och i de respektive ämnenas mål för elevens lärande.

Frågor kring **profilklasser och inriktningar** fortsätter att diskuteras, dels lokalt och dels nationellt i samband med skollagsförslagets skrivning om ökade möjligheter till färdighetstester. I Tyresös grundskolor finns idag följande profilklasser:

- Musikklass skolår 4-9 (Centrumskolan/Nyboda)
- Idrottsklass skolår 6-9 (Centrumskolan/Nyboda)
- Fotbollsprofil skolår 6-9 (Centrumskolan/Forellen)
- Teaterklass skolår 6-9 (Kumla skola)
- Ma/No-profil skolår 6-9 (Dalskolan)

Tyresö skola arbetar med en profilorganisation, där samtliga elever i skolår 6-9 tillhör någon av tre inriktningar; matematik och NO med data, internationalisering eller hälsa och friluftsliv. Eleverna tillhör en blandad ”grundklass”, men även en grupp utifrån sitt inriktningsval, som görs i samband med skolvalet till skolår 6. Inriktningsgruppen ses och arbetar med sitt ämne under större delen av en arbetsdag per vecka.

Skolbarnsomsorg

Sedan 1990 har antalet barn som går på fritidshem tredubblats. Verksamheten har successivt integrerats allt mer med grundskola och förskoleklass. Efter att

Skolverket uppmärksammat brister i kvaliteten i fritidshemsverksamheten har man i dagarna gett ut en skrift riktad till föräldrar om vilka krav de kan ställa på fritidshemmets verksamhet. Samtidigt genomför Skolinspektionen en särskild kvalitetsgranskning av fritidshem. Man tittar framför allt på om verksamheten upplevs som stimulerande, om den anpassas efter barnens behov, om den har medvetna pedagogiska utgångspunkter och om den erbjuder god omsorg. Inspektionens rapport kommer att publiceras under våren 2010 och kan påverka arbetet och kompetensutvecklingen i fritidshemsverksamheten framöver.

Fritidsgårdsverksamheten

Även fritidsgårdsverksamheten har att hantera det minskade befolkningsunderlaget i målgruppsåldrarna, en utmaning som både kräver nya arbetssätt och kan ge nya möjligheter. En tydlig utveckling mot kvalitetsmätning och bättre uppföljning av öppen verksamhet syns i landet sedan några år, vilket är ett sätt att kunna visa på nyttan av en icke lagstadgad verksamhet.

Undersökningar visar en stark koppling mellan ungdomars fritid och deras hälsa, och de unga som i enkäter anger låg livskvalitet är i regel också minst nöjda med sin fritid. De mest missnöjda, är också de som formulerar minst önskemål om sin fritid. Dessa ungdomar har sannolikt svårt att formulera sig, vilket kan innebära att de har svårt att göra sina röster hörda även i andra sammanhang, något som kan leda till marginalisering. Mest nöjda med sin fritid är de mest aktiva ungdomarna. En koppling till socioekonomisk bakgrund syns, såväl beträffande nöjdhet som beträffande aktivitetsnivå.

Nischade fritidsgårdar med mer spetskompetens inom vissa verksamheter är en trend, liksom nya typer av aktiviteter som är mer upplevelsebaserade. Samtidigt visar undersökningar att när det gäller öppen fritidsverksamhet efterfrågar ungdomarna kontinuitet i verksamheten beträffande öppettider, vilka verksamheter som erbjuds samt vilka regler och normer som gäller.

En gemensam trend i landet verkar vara att den öppna verksamheten efterfrågas längre ner i åldrarna, från 11-12 års ålder snarare än 13-14 som tidigare varit yngsta målgrupp. Detta ställer nya krav på verksamheten, som både har att

anpassa sig till de nya grupperna och att hitta ett arbetssätt som gör att de äldre ungdomarna inte skräms iväg. Ju äldre ungdomar desto högre krav på kvalitativa aspekter av verksamheten som exempelvis lokalernas utformning och geografiska läge, samt att aktiviteterna bygger på ungdomarnas egna intressen med coaching av engagerad och professionell personal.

6. Personalförsörjning och kompetens

En förändring av lärarutbildningen pågår och direktiv för den nya utbildningen har nyligen offentliggjorts. Regeringen föreslår en utbildning med fyra olika inriktningar: förskollärare, grundskollärare, ämneslärare och yrkeslärare.

- Förskollärarytbildningen ska enligt förslaget omfatta 3,5 års heltidsstudier.
- Grundskollärarytbildningen får tre inriktningar:
 - o Inriktning mot skolår 1-3 (4 års studier)
 - o Inriktning mot skolår 4-6 (4 års studier)
 - o Inriktning mot fritidshem (3 års studier). I denna inriktning ingår specialisering mot det fritidspedagogiska området samt ett eller flera praktiska och estetiska ämnen så att de blivande lärarna även kan få förutsättningar att undervisa i dessa ämnen i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3.
- Ämneslärarytbildning med inriktning mot grundskolans skolår 7-9 eller gymnasieskolan (4,5 års studier)

I propositionen föreslås tydligare regler för vilka ämnen den blivande läraren ska läsa, bland annat blir kurser i betyg och bedömning, ledarskap samt konflikthantering obligatoriska. Den nya utbildningen föreslås starta hösten 2011.

Frågor om lämplighetstester för blivande lärare och legitimation för lärare utreds fortfarande.

Nya behörighetsregler kommer att gälla för befintliga lärare från 2015. Det kommer att krävas utbildning i både ämne och berörd årskurs för att få undervisa. Om sådan lärare saknas får annan lärare användas under högst sex

månader efter beslut av rektor. Om lärare utan rätt utbildning ska användas längre än sex månader ska beslut om detta fattas av huvudman. I Sverige finns idag minst 7000 lärare som är tillsvidareanställda trots att de inte har lärarexamen. Exakt hur det ser ut i Tyresö kommun idag, vet vi inte. En inventering av hur många lärare som saknar utbildning för den undervisning de bedriver måste göras. Det är troligt att insatser kommer att behöva genomföras, dels inom det statliga lärarlyftet, som pågår till och med 2011 (med eventuell fortsättning i någon form från 2012), dels lokalt.

Förskollärare är ett bristyrke i hela stockholmsområdet. Med förslaget till ny läroplan för förskolan stärks förskollärarens ansvar, och arbetet med att rekrytera och/eller utbilda förskollärare blir ännu viktigare för kommunen.

Även att rekrytera fritidspedagoger är svårt. Få studenter väljer idag lärarutbildningens inriktning mot fritidspedagogik och fritidsverksamhet. Skäl till detta kan, enligt propositionen om ny lärarutbildning, vara den otydlighet som finns i dagens lärarexamen. Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning på Tyresös fritidshem har sjunkit under de senaste åren i Tyresö. Samma trend syns i Stockholms län som helhet, men Tyresös andel har sjunkit mer och ligger nu som snittet i länet.

På längre sikt finns även pensionsavgångar att ta hänsyn till. Fram till 2017 uppnår 215 anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen 65 års ålder. Av dessa är 29 barnskötare 36 förskollärare och 55 lärare.

Birgitta Wigren
förvaltningschef

Ulrica Andersson
verksamhetsstrateg